

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/344/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8413201641
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8413201641.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobcu POHOTOVOSTĚ s. r. o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pribinovej č. 25, právne zastúpeného Fridrich Paľko s. r. o., so sídlom v Bratislave, na ul. Grösslingovej č. 4 proti žalovanému Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom v Bratislave, na Župnom námestí č. 13, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok zo dňa 24.10.2014, č. k. 4C/54/2013-34 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej predmetom konania je náhrada škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom prvostupňového súdu pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Z exekučného spisu Okresného súdu Poprad vedeného pod sp. zn. 9Er/549/09 zistil, že žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola doručená dňa 14.12.2009. Exekučné konanie sa čiastočne zastavilo uznesením zo dňa 8.3.2010. Následne uznesením zo dňa 16.4.2010 bolo vydané poverenie pre súdneho exekútora.

Exekučný poriadok v ust. § 44 ods. 2 procesnú 15-dňovú lehotu na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie stanovoval pre prípad, ak exekučný súd nezistil rozpor žiadosti o udelenie poverenia alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom. Z tejto lehoty boli až následne s účinnosťou od 1.6.2010 výslovne vylúčené rozhodnutia rozhodcovských komisií a zmiery nimi schválené a s účinnosťou od 1.6.2011 výslovne vylúčené už aj rozhodnutia rozhodcovských súdov. To však neznamená, že materiálnemu prieskumu, či neexistuje rozpor exekučného titulu so zákonom v čase podania predmetnej žiadosti o udelenie poverenia nepodliehali rozhodcovské rozsudky. Materiálny prieskum súladu exekučného titulu, ktorým bol rozhodcovský rozsudok, so zákonom je potrebné vykladať aj v nadväznosti na zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, ktorý v ust. § 45 ods. 1, ods. 2 umožňoval súdu aj bez návrhu zastaviť konanie o výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa § 45 ods. 1 písm. b/ alebo c/. Možnosť materiálneho prieskumu rozhodcovských rozsudkov súdom plne potvrdila už dnes vcelku ustálená súdna prax. Navyše z ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku nevyplýva, aby lehota 15 dní sa

mala vzťahovať na prípad, ak exekučný súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom a žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietne. Naopak, takúto lehotu v prípade negatívneho rozhodnutia exekučnému súdu neukladá.

Za nesprávny úradný postup zákon č. 514/2003 Z. z. v ust. § 9 považoval okrem porušenia povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote aj nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Pre občianske súdne konanie, najmä vo veci samej, všeobecne platí, že vzhľadom k odlišnému stupňu zložitosti a náročnosti jednotlivých vecí, ktoré sú súdmi prejednávané nie je dosť dobre možné všeobecne stanoviť lehotu, v ktorej by súd mal rozhodnúť. Východiskom preto sú najmä čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého každý má právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote, v spojení s príslušnými ustanoveniami súdnych procesných predpisov. V občianskom súdnom konaní sa primeranosť dĺžky konaní spravuje predovšetkým ust. § 6 O.s.p., podľa ktorého súd je povinný v konaní postupovať v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Meradlom správnosti úradného postupu z hľadiska včasnosti rozhodnutí je teda splnenie zásady rýchlosti súdneho konania, ktorá zakladá významné právo účastníka, aby jeho vec bola súdom prejednaná a bolo o nej rozhodnuté bez zbytočných prietahov a v primeranej lehote. Nejde však o hľadisko absolútne, ktoré by malo prevážať iné požiadavky na súdne rozhodovanie, ktorými je napr. povinnosť súdu oprieť svoje rozhodnutie o spoľahlivo zistený skutkový stav. Za porušenie zásady rýchlosti konania, ktoré je v svojom dôsledku nesprávnym úradným postupom je preto možné považovať len taký postup súdu v konaní, kedy doba jeho priebehu nezodpovedá faktickej zložitosti skutkovej a právnej náročnosti veci a kedy dĺžka konania spočíva v príčinách vychádzajúcich z pôsobenia súdu v prejednáwanej veci. Nie je pritom podstatné, či prietahy majú pôvod v činnosti (nečinnosti) sudcu alebo v nedostatočnom personálnom alebo materiálnom vybavení súdov. Štát však naproti tomu nemôže zodpovedať za prietahy, ktoré sú spôsobené nedostatkom súčinnosti alebo dokonca zámerným pôsobením zo strany účastníkov, či vyvolané inými okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v povahe súdu a jeho inštitucionálnom a organizačnom vybavení.

Pri posudzovaní predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú zbytočnými prietahmi vo veci v zmysle ust. § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. je pritom taktiež nutné postupovať nielen podľa vnútroštátnej zákonnej úpravy, do ktorej je vsadená, ale v súlade i s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva vzťahujúcou sa k čl. 6 Dohovoru o základných ľudských právach a základných slobodách a s judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky. Podľa tejto ustálenej judikatúry základným predpokladom pre posúdenie, či došlo v konkrétnom konaní k porušeniu práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov, resp. v primeranej lehote, je stanovenie celkovej dĺžky konania. Za celkovú dĺžku konania je pritom potrebné považovať dobu od začatia konania do jeho skončenia. Podľa tejto judikatúry o porušení práva na prejednanie veci v primeranej lehote sa nemusí jednať vtedy, ak v konaní síce došlo k prietahom, avšak konanie ako celok odpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné ukončenie konania spravidla očakávať. Nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama o sebe preto nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru. Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, ak sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku konania.

Za skutočnú škodu nemožno považovať ani náklady spojené s činnosťou žalobcu uskutočňovanou vo veci správy a udržateľnosti pohľadávky, pre ktorú bola exekúcia v danej veci vedená v období, ktoré podľa tvrdení žalobcu zbytočne uplynulo medzi doručením žiadosti o udelenie poverenia a rozhodnutím o nej. Žalobca ako obchodná spoločnosť založená za účelom podnikania vynakladala a vynakladá náklady na správu svojich pohľadávok, vrátane predmetnej pohľadávky prostredníctvom informačného systému, predovšetkým v súvislosti s podnikateľskou činnosťou. Náklady na udržiavanie tohto informačného systému, teda aj náklady na správu predmetnej pohľadávky v informačnom systéme, žalobcovi preto vznikali v súvislosti s jeho podnikaním na trhu bez ohľadu na tvrdené prietahy v exekučnom konaní. Z tvrdení žalobcu pritom nie je vôbec zrejmé, či a kedy, príp. či doposiaľ stále je predmetná pohľadávka informačným systémom spracovávaná, či a v akom rozsahu by sa náklady na správu a udržanie informačného systému žalobcu v prípade neevidovania predmetnej pohľadávky v informačnom systéme vôbec znížili, a teda ani, či vôbec nejaké náklady na správu predmetnej

pohľadávky boli vynakladané zbytočne v dôsledku tvrdených prietahov v exekučnom konaní. Žalobca v konaní neunesol povinnosť tvrdenia, a teda ani dôkaznú povinnosť ohľadne vzniku majetkovej ujmy v dôsledku tvrdených zbytočných prietahov v exekučnom konaní. Túto povinnosť neunesol ani vo vzťahu k tomu, aké konkrétne náklady vôbec vynaložil na správu a udržanie svojho informačného systému. To isté sa vzťahuje i na náklady na administratívne spracovanie a publikačné výdaje spojené s urgenciami.

Keďže žalobca nepreukázal splnenie jedného zo základných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu, a to nesprávny úradný postup, súd prvého stupňa žalobu ako nedôvodnú zamietol. Vzhľadom na uvedené už nepovažoval za hospodárne vykonávať ďalšie dokazovanie vo veci, a preto návrhy na doplnenie dokazovania zamietol.

Výrok o trovách odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na nové prejednanie. Ako dôvod uviedol, že vo veci sa rozhodlo na základe a s použitím inšpirácie novou právnou úpravou obsiahnutou v ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.. V právnom štáte a osobitne v spravodlivom súdnom konaní nie je možné, aby súd interpretoval hmotné právo platné v čase vzniku právnej skutočnosti a založenia zodpovednostného právneho vzťahu pomocou hmotného práva, ktoré sa stalo súčasťou právneho poriadku až po vzniku právnej skutočnosti a po tom, čo už došlo k založeniu zodpovednostného právneho vzťahu. Ak súd založil svoje rozhodnutie na takejto neprípustnej interpretácii, dopustil sa nesústredeného postupu, ktorý má dôsledok v nesprávnosti súdneho rozhodnutia. Súd bol pri svojom rozhodovaní jednoznačne viazaný ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom pred prijatím zákona č. 412/2012 Z. z. a nemohol interpretovať toto ustanovenie prostredníctvom § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z., pretože svojím rozhodnutím aplikoval princíp priamej retroaktivity, čo je neprípustné. Stav právnej neistoty existuje vždy do času, kým nedôjde ku konečnému rozhodnutiu. V danom prípade zákonodarca vytvoril legitímnu sféru tolerancie trvania právnej neistoty určením zákonnej lehoty. Súdu neprislúcha polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konaní zákonnými lehotami. Súd má aplikovať platné právo a akékoľvek úvahy de lege ferenda sú neprípustným súdnym aktivizmom, na ktorom nemožno založiť meritórne rozhodnutie. Navyše súd svojimi úvahami úplne neguje doposiaľ vytvorenú a stabilizovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, ktorá je základom štandardu ochrany základných práv v Európe, teda aj práva na spravodlivý súdny proces a osobitne práva na prerokovanie veci v primeranom čase. Štrasburský súd opakovane uviedol, že zodpovednosť štátu za prietahy v konaní vzniká aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú mimosúdne faktory, ako napr. nárast ekonomickej trestnej činnosti, rozsah nevybavenej súdnej agendy, atď.. Je to predovšetkým štát, ktorý musí plniť svoj pozitívny záväzok vo vzťahu k právu na prerokovanie veci v primeranej lehote. Žalobca takýto záväzok nemá.

Žalobca predložil ako dôkaz o vzniku škody znalecký posudok č. 1/2014, ktorý vypracoval Znalecký ústav Ekonomickej univerzity v Bratislave. Uvedeným znaleckým posudkom je jednoznačne preukázané, že nesprávny úradný postup mal na žalobcu negatívny dopad a objektívne spôsobil zníženie jeho majetku. Okrem toho, ak bol súdu doručený v čase predchádzajúcim nariadenému súdnemu pojednávaniu návrh žalobcu na prerušenie konania z dôvodu, že prebieha konanie o prejudiciálnej otázke, ktorou je rozhodnutie o porušení práva žalobcu na zákonného sudcu a práva na nestranný súd na základe ústavnej sťažnosti podanej na Ústavnom súde SR bol súd povinný pred samotným rozhodnutím vo veci samej o tomto návrhu osobitne rozhodnúť.

Odvolací súd v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Pokiaľ ide o námietku žalobcu poukazujúcu na nemožnosť aplikácie ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01. 01. 2013, táto je právne bezvýznamná. Pri rozhodovaní vo veci sa totiž vychádzalo z ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2012.

V danom prípade nesprávny úradný postup má spočívať v nedodržaní 15 - dňovej zákonnej lehoty stanovenej ustanovením § 44 ods. 2 Exekučného poriadku na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Táto 15 - dňová zákonná lehota sa výslovne vzťahuje na prípady, ak súd po preskúmaní žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom. Ak zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietne. Pre zamietnutie žiadosti Exekučný poriadok žiadnu zákonnú lehodu neurčuje.

Nesúladsť exekučného titulu so zákonom je tiež dôvodom na zastavenie exekúcie podľa ustanovenia § 57 Exekučného poriadku. Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku) upravuje Exekučný poriadok podrobne okamih, kedy tak má alebo môže urobiť nie je v ňom ustanovený explicitne. Z uvedeného možno vyvodíť, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. Z toho vyplýva, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex officio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania.

Materiálny prieskum súladu exekučného titulu so zákonom umožňuje i ustanovenie § 45 ods. 1, ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov. Vychádzajúc z tohto ustanovenia súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví z dôvodov uvedených v osobitnom predpise, ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a/, b/, alebo ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa ods. 1 písm. b/ alebo c/.

Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva jednoznačná potreba materiálneho prieskumu súladnosti exekučného titulu so zákonom. Za takejto situácie je 15 - dňová lehota na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie veľmi problematickým činiteľom a práve preto zákon pri predpokladanom zistení rozporu exekučného titulu so zákonom a to čo i len čiastočnom nestanovuje žiadnu lehodu na zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, na zastavenie exekúcie alebo na zastavenie exekučného konania, resp. na čiastočné zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, na čiastočné zastavenie exekúcie alebo na čiastočné zastavenie exekučného konania.

V exekučnom konaní žiadne zákonné lehoty porušené neboli, a teda nie je naplnený jeden zo základných predpokladov pre priznanie náhrady škody a nemajetkovej ujmy, ktorým je nesprávny úradný postup spočívajúci v porušení povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote. Už len nespĺnenie tohto predpokladu je samo o sebe dôvodom pre zamietnutie žaloby. Zákonnými predpokladmi vzniku nároku na náhradu škody podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. sú existencia nesprávneho úradného postupu, škoda a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Ak chýba čo i len jeden z týchto predpokladov, zodpovednosť žalovaného vyplývajúca z zákona č. 514/2003 Z. z. daná nie je.

Vo vzťahu k tej časti odvolania, v ktorej sa hovorí o potrebe rozhodnúť o návrhu žalobcu na prerušenie konania je potrebné dodať, že zo strany žalobcu takýto návrh v čase predchádzajúcom nariadenému súdnemu pojednávaniu doručený nebol. Takéto návrhy žalobca podával len v tých prípadoch, keď súdy nezohľadnili ním namietanú zaujatosť všetkých sudcov súdu rozhodujúceho konkrétnu exekučnú vec, v ktorej malo dôjsť k nesprávnemu úradnému postupu zakladajúcemu podľa tvrdení žalobcu nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. V prejednávanej veci námietke zaujatosti vyhovieť bolo a vec prejednával iný súd než ten, ktorý konal v exekučnej veci.

S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že úspešnému žalovanému v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.